

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Gazeta Londyńska Kuryier z dnia 16go Września umieściła artykuł następujący: „Sprzymierzeni Monarchowie cofają teraz z Francyi woyska Swoie, uznają tem samem, iż Rząd Ludwika XVIIIgo dosyć iest mocnym, aby w razie potrzeby oparł się dzielnie wszelkim zamachom zmierzającym do obalenia iego. To rozstrzygnięcie rzeczy poczytniemy za zwyciężkie zbitcie obaw rzeczywistych lub udawanych, które okazywali przepowiadający, że ustąpienie z Francyi będzie hasłem do niezliczonych udręczeń. Mamy powody do sądzienia, że zgromadzeni w Akwizgranie Monarchowie i Ich Ministrowie przekonani byli zupełnie, iż nie było przyczyny obawiania się podobnego nieszczęścia, owszem, że przeszedł i terazniejsza polityka Rządu Francuzkiego dostateczną nadarza rękojmię za spokojność Kraiu tamecznego. Gdy o tey prawdzie przekonani byli, byłoby to niepotrzebną obrazą Francyi i nadwzręceniem ich własnego tak uroczyście danego słowa, gdyby woyska swe dłużej w Kraiu tym pozostawili. Sądzimy, że czasowe zaięcie Państwa Francuzkiego, wiele dobrego zrządziło, lecz teraz mniemamy także, że uchylenie tego kroku doprowadzi do skutków nie mniej pożytecznych. Korzytamy z tey sposobności na zbitcie fałszywey pogłoski zawartej w kilku listach z Akwizgranu, o sprzeczności zdań które między Xiążęciem Wellingtonem a Lordem Castlereaghiem względem cofnienia woysk sprzymierzonych Francyi zachodzić miała. Jesteśmy zapewnieni, że tak względem tego iako też i względem wszystkich ianych punktów zdania szlachetnego Lorda i Xięcia Wellingtona zgadzają się zupełnie.“

Szwajcarya.

Dnia 9. Października dawano w Fryburgu serenady połączone z okrzykami; „Niech żyje“ dla Prezydenta Werro i dla niektórych Członków rządowych, którzy razem z nim podpisali oświadczenie przeciwko przywróceniu Jezuitów. Policya rozkazata muzykantom i

ich towarzyszem rozeyść się do domu, co iednakowoż dopiero wtenczas nastąpiło, gdy Przełożony obwodu mieyskiego pokazał się osobiście i sam powtórzył swój rozkaz. Nazajutrz wydał rozkaz dzienny, w którym wynurzając nieukontentowanie oświadczył, iż spodziewa się, że podobne nieładny zdarzą się więcey, zresztą zaś rozporządził: 1.) że każde poniekąd liczne zgromadzenie się osób tak po ulicach, iako też w domach prywatnych, pod iakimkolwiek bądź pozorem zebranę zakazanem iest: 2.) że kto dopuści się wrzasków lub spiewania pieśni buntowniczych, ten natychmiast schwytanym i do aresztu wziętym byđ ma; 3.) że Władzom cywilnym i wojskowym zlecono, aby nad zachowaniem tego rozkazu troskliwie czuwały i Przełożonego obwodu miasta o każdym przekroczeniu uwiadomiały. — Przytem pomnożono straż policyine, i poczyniono inne kroki zmierzające do utrzymania bezpieczeństwa; a Rada Stanu, pochwaliła rozporządzenia Przełożonego obwodu miasta, upoważniła Prezydenta, aby w razie potrzeby zatrzymał dłużej iedną z dwóch kompanii woyska, które przybyły do miasta celem odebrania instrukcyj.

Włochy.

W Państwach N. Króla Sardyńskiego znajdują się dwa Kollegia OO. Jezuitów, iedne w Genui a drugie w Nowarze. W pierwszych dniach Listopada otworzone będzie także i trzecie Kollegium w Turynie, dokąd dwóch Oyców tego Zakonu z Rzymu wyjechało.

Według naynowszych wiadomości z Rzymu datowanych pod dniem 15. Października, przybył tam z Albano N. Król Karol IV ty Oyciec panującego teraz Króla Hiszpańskiego, z N. Małżonką Swoją; miał iednakże wkrótce wrócić się do Albano i czekać tam spodziewanego przybycia N. Brata Swoiego, Króla obojey Sycylii.

Akwizgran.

Pisma publiczne donoszą z Akwizgranu pod dniem 21wszym Października co następuje: „Korpus owych Praskich stojący we

Francyi odprawi pochód odwrotny przez Koblencyję. Rząd tameczny poczynił już wszelkie przygotowania względem żywności tegoż wojska. Tylko dwa pułki Pruskie zajmą stanowiska po lewym brzegu Renu, reszta ich umieszczoną będzie po tamtej stronie tej rzeki, a niektóre powrócą wcale aż do domu, co samo przez się zbiła pogłoskę, iakoby korpus wojsk Pruskich zająć miał kantony w krainach nad-Reńskich. Równie bezzasadną jest wieść, że Angielski korpus wojsk zajmujących Francyję miał tymczasowie zostać się w Belgii. Anglicy ani stąpią teraz na ziemię Belgicką, lecz wsiądą na okręty w Calais. Także i wojska Rosyjskie puściłyby się niezwłocznie okrętami, gdyby za późna pora roku na morzu Bałtyckiem nie przeszła żegludze. Tymczasem wojska te, iak wszystkie inne opuszczą Kray Francuzki, i utrzymywane będą kosztem Rządu Rosyjskiego w tej części Niemiec, gdzie aż do odwrotu zajmą stanowisko. Wojsko Ces. Austriackie odebrało rozkaz do wyruszenia z Francyi zaraz po podpisaniu traktatu względem odwrotu wojsk zajmujących Francyję. Wojska pomniejszych Mocarstw, iako to Duńskie, Saskie, Hannowerskie wracają do domu bez dalszego pytania. Rozchwiał się więc wszystkie owe pogłoski, które dotychczas utrzymywały się w Publiczności, iakoby wojska zajmujące Francyję miały po największej części zająć kantony w Niemczech i jeszcze przez czas nieiaki zostawać razem. NN. Cesarz Rosyjski i Król Pruski, których nieobecność w Akwizgranie potrwać ogółem dni 10 do 12, odwiedzwszy w Paryżu N. Ludwika XVIIIgo powrócą tu w dniu 2gim lub 3cim Listopada. N. Cesarz Franciszek został tu, i słyhać że podczas nieobecności owych Monarchów przejeździe się do Kolonii, gdzie spodziewaną jest N. Cesarzowa Rosyjska Matka przejeżdżając do Bruxellii dla odwiedzenia Swojej N. Córkii, Xiężniczki Następczyni Niderlandzkiej. Naczelnym Wodzem wojsk zajmujących Francyję, Xiążę Wellington ze swoim Sztabem jeneralnym wyjechał także do Francyi, zład wraz z NN. Monarchami nazad tu powróci. Ministrowie sprzymierzonych Mocarstw ciągnąć będą dalej konferencyje swoje, także i podczas niebytności Monarchów. O skutkach tych konferencyi dotychczas wiadomo nic wcale, wyjąwszy nastąpienie z Francyi. Będąc z tem w związku przedmioty pieniężne także są rostrzygnięte i uporządkowane. Kilku najznakomitszych bankierów przybyłych tu tym celem, wyjechało już nazad. — P. Catalani, sławna śpiewaczka, która za pomieszkaniem na czas pobytu swojego w Akwizgranie 2000 franków zapłaciła, dawała wnegdy wieczorem wielki i świetny koncert,

a lubo cena wstępna ustanowioną była po 25 franków, wydało przecież 1400 biletów, i można było sprzedać ich jeszcze i więcej, gdyby sala redutowa więcej osób pomieścić była mogła.

Według późniejszych doniesień z Akwizgranu datowanych pod dniem 27. Października trwały wciąż konferencyje Ministrów, nawet i po odjeździe Monarchów, i spodziewano się z pewnością, że wszystkie przedmioty do dnia 12. lub 15. Listopada ukończonemi zostaną.

Xiążę Emili Hesko-Dermstadzki przyjechał także do Akwizgranu.]

N i e m c y.

W Manheimie zapowiedziano dnia 19. Października nadciągnięcie kolumny wojsk Rosyjskich, która tam przez Ren przeprawiać się będzie.

Xiążę Nassauski udarowany został od N. Cesarza Austriackiego pułkiem, a od N. Cesarza Alexandra orderem S. Jerzego. Monarcha Rosyjski ozdobił oraz orderem S. Anny naczelnego Jenerała i obu Szefów pułkowych, którzy dowodzili w bitwie pod Waterloo.

Z Frankfurtu dnia 19. Października. — „Poune narady Pełnomocników kilkunastu związkowych Państw Niemieckich nad sprawami Niemieckiego Kościoła katolickiego, rozpoczęte tu w ostatnich dniach Marca, skończyły się w dniu 14szym b. m. Ich rezultaty, które zapewne aż z wykonaniem powszechnie ogłoszonemi zostaną, mają według zapewnienia uczestników uchwalonemi być iednomyślnie, nadawać Niemieckiemu Kościołowi katolickiemu w tych Państwach postawę bardzo korzystną, i świadomyć iawnie o prawości i liberalności Niemieckich Rządów protestanckich. Zapewne zaydą w tej mierze wkrótce zniesienia się ze Stolicą S. — Jakieżkolwiek skutki wyniknąć mogą z iey przychylenia się lub nieprzychylenia do wystawionych zasad, będzie to zawsze w dzieiach, mianowicie kościelnych godnym uwagi, a dotychczas iedynym wypadkiem, że czteremście różnych Państw udzielnych, w okoliczności, w której ich interes bynajmniej nie był zupełnie iednakim, przez Pełnomocników różnnych wyznań Chrześcijańskich, a iak zapewniają, także i bardzo różniących się zdań o prawie Stanu i kościelnem, w przeciągu 6 do 7 miesięcy z zupełnym wzajemnem zadowoleniem ugodziło się w okoliczności, której zatratwienie na Koncilliach, obradach Rzeszy, i na Kongressach okazywało się zawsze iako zadanie najtrudniejsze, a przeto zawsze mniej albo więcej uzupełnionem nie

bywało. Ależ zupełnie wolna ugoda naówczas tylko obok zalety stałości, zyskuje także i zaletę szybkości, której tylko po zachodzącym razie potrzeby zbliższy byli spodziewać się, jeżeli oprócz bezwarunkowego i bezsprzecznego uznania równych praw i wypływającej ztąd zupełnie wolnej roszprawy, gdzie nie zostaje bez wysłuchania i względu, zachodzi także wyraźny zamiar i stałe postanowienie, wszystkich uczestników, aby dōjść do skutku zaspokajającego, odpowiadającego zasadom prawa i słuszności. I to też zda się, zachodziło tu w samej rzeczy. Spodziewała się nie bez zasady, że także i owe protestanckie Niemieckie Państwa związkowe, które dotychczas do owych układów wprost nie należały, przyczynią się dzielnie do uiszczenia wydanych uchwał, czyli to przez wyraźne przychylenia się do nich, albowiteż przez współczesne działanie według tych samych zasad.“

Rząd Wielkiego Xięstwa Meklenburgsko-Szweryńskiego ogłosił Duchowieństwu przez reskrypt, że żadne połączenie wyznań Kościoła Luterskiego i reformowanego miejsca mieć nie może. Wolno wprowadzić każdemu przejść z jednego wyznania do drugiego; wszelako to dzieć się powinno zawsze przez publiczne przyjęcie nowego wyznania.

W Marburgu i w Hanau zniesiono instytutu gymnastyczne, co było zapewne skutkiem kłótni zaszytej w Fuldzie między kilkoma Officerami od załogi, a uczącym się w Jenie P. S. Wittem z Altony, który w zupełnym ubiorze gymnastycznym, to jest w kapeluszu słomianym z piórami wstążkami na głowie z wielką szablą przy boku i z parą pistoletów przechodził się po ulicach, przez co od Officerów wyśmiany uraził się, a następnie dla niedostatku paszportu popadł w nieprzyjemności z Policją. Tak P. Witt, jako też i Pułkownik Haynau podali ten wypadek drukiem do wiadomości publicznej. Między innymi włazł był P. Witt na tylny mur ogrodu dworskiego naprzeciwko głównego odwachu i spiewał piosnki studenckie i gymnastyczne.

Prussy.

Gazeta Düsseldorfka donosi, że Król potwierdzając niedawno dwa wyroki śmierci, wydane w Prowincjach Nadrenskich, dołożył wyraźnie, że spełnione być mają sposobem przepisanyw teraz w tych Prowincjach; i że zatem owe dwie kary stracenia nie toporem lecz przez gilotyńę wykonanemi zostały.

Królestwo Polskie.

Gazeta Warszawska umieściła poniższe dwa rozporządzenia Królewskie:

I.

Z Bożey łaski

My Alexander Iwzsy,
Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski,
etc. etc. etc.

Chcąc skutecznie zapobiecć upadkowi kościołów parafialnych przez ustanowienie pewnych prawideł, podług których reparacya dawnych, lub stawianie nowych kościołów, lub cmentarzów, jako też mieszkań Plebańskich dzieć się ma; po wysłuchaniu zdania ogólnego zgromadzenia Rady Stanu postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1. Przy każdym kościele parafialnym, Kollator, Pleban i trzech parafianów przez nich podanych, a od Kommissyi Woiewódzkiej zatwierdzonych, czuwać będą wspólnie nad całością kościołów i mieszkań Plebańskich, tudzież cmentarzów.

Art. 2. Do nich należeć będzie:

- Mieć dozór nad fabryką kościoła, cmentarza i mieszkania Plebańskiego.
- Zarządzać funduszem przeznaczonym na reparacyę kościoła.
- Przestrzegać, aby dochód z pokładnego obracany był na reparacyę cmentarza.
- Czynić za własnem uznaniem z-powierzonych sobie funduszów wydatki nieprzenoszące złotych pięćdziesiąt, znaczniejsze zaś, za poprzedniem upoważnieniem od Kommissyi Woiewódzkiej.
- Corocznie przesyłać rachunki do Kommissyi Woiewódzkiej, która po ich roztrząśnieniu odeśle je do Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.
- Tam gdzie nie masz żadnego funduszu na zwyczajne koszta utrzymania fabryki kościoła, lub znajdujący się, jest niedostatecznym, pomienieni parafianie obmyślą sposoby onegoż zastąpienia, a za potwierdzeniem Kommissyi Woiewódzkiej, zatrudnią się tychże użyciem.
- Donosić będą Kommissyi Woiewódzkiej o potrzebie znaczniejszych reparacy lub nowey bndowy.

Art. 3. Zgromadzać się będą na każde żądanie jednego z nich, pod prezydencyją Kollatora, i większością głosów stanowić.

Art. 4. Do Plebana należeć będzie i wszelka wewnetrzna mieszkania jego reparacya.

Art. 5. W przypadku większey reparacy, lub potrzeby postawienia nowego kościoła, albo mieszkania Plebańskiego, Kommissya Woiewódzka za uczynionem do siebie doniesieniem, rozkaże sporządzić abrys i wykaz kosztów, które prześle do zatwierdzenia Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6. Rozkład kosztów ma się dzieć w

następującym sposobie: Plebani mający tylko dochodu złotych Polskich tysiąc ośmset, wolni są od przykładania się. — Mający więcej nad złotych tysiąc ośmset dochodu, lecz który nie dochodzi złotych tysiąc dziewięćset, dawać będą tyle, ile zbywa od złotych Polskich tysiąc ośmset. — Mający dochodu złotych tysiąc dziewięćset i więcej, aż do pięciu tysięcy, płacać będą pięć od sta, z całego swego dochodu. — Mający dochodu złotych pięć tysięcy i wyżej, dadzą dziesięć od sta z całego dochodu.

Art. 7. Po odrzuceniu części przypadającej na Plebana, reszta summy na koszt budowli potrzebnej, podzieloną zostanie między Kollatora i parafianów, tegoż wyznania religijnego; tym końcem zrobiony zostanie rozkład przez Kommissyją Woiewódzką i do zatwierdzenia Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podany, która co do dóbr Rządowych, nie przedczy swą decyzją wyda, aż po zniesieniu się z Kommissyją Przychodów i Skarbu.

Art. 8. Dochód z pokładnego ma być obrazany na reparacyją ementarzów.

Art. 9. Gdzieby dochód z pokładnego na reparacyją ementarza nie wystarczał, lub okazała się potrzeba większej reparacyi, albo nowego ogrodzenia ementarza; rozkład kosztów podzielony zostanie pomiędzy parafianów, przez Kommissyją Woiewódzką, a zatwierdzony przez Kommissyją Wyznań Religijnych i Oświecenia publicznego.

Art. 10. Wszystkie kościoły i mieszkania Plebańskie tak w miastach iako po wsiach, mają być zapisane do Towarzystwa kassy ogniowej; składka roczna opłacać się będzie z fundusza na reparacyją kościoła przeznaczonego. Gdzieby go nie było, opłata ta przez Plebana, Kollatora i parafianów, w proporcji od Kommissyi Woiewódzkiej ustanowionej, a od Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdzonej, ponoszona będzie. Kollator składkę całkowitą odbierać i do kassy przesyłać będzie.

Art. 11. Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Dan w Petersburgu d. 6/18. Marca 1817.
 (Podpisano) Alexander.

II.

My z Bożej łaski

Alexander Iwazy,

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski etc. etc. etc.

Zapatrzwszy się na artykuł 13. Ustanowy Konstytucyjnej; chcąc zapewnić fundusze duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego, i przeko-

nać się o ilości potrzebnego zasiłku, dla utrzymania tegoż duchowienstwa, po wysłuchaniu zdania zgromadzenia ogólnego Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowiąmy:

Artykuł 1. Kommissyie Woiewódzkie wyznaczają każda po iednym Kommissarzu, który wraz z Delegowanym od Biskupa miejscowego, zatrudni się dokładnem opisaniem teraźniejszego stanu majątku duchownego w dobrach, gruntach, dziesięcinach, czynszach, i kapitałach. W tym celu opatrzą pomienionych Kommissarzy, w instrukcyie i schemata przez Kommissyją Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydane. Instrukcyie te obowiązuwać mają nie tylko sposób rozpoznania i wysłedzenia funduszków duchownych, lecz oraz i odległości kościołów i ludności parafii; przyczem Kommissarze doł czyż mają swoje uwagi względem potrzeby połączenia parafii i wynikającą ztąd mających korzyści.

Art. 2. Pomienieni Kommissarze, tam gdzie znajdą inwentarze na gruncie, z rozkazu Rządów przeszłych, urzędownie sporządzone, te tylko sprawdzą i co przybyło lub ubyło, zapiszą.

Art. 3. Kommissarze ci, czynność swą naydalej w przeciągu sześciu miesięcy ukończyc, i w Kommissyjach Woiewódzkich do przedstawienia Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego złożyć będą obowiązani.

Art. 4. Na wynagrodzenie wspomnianych Kommissarzów, duchowni właściciele, od wysłedzonego powyższym sposobem czystego dochodu, złożą dwa od sta procentu, do kassy Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, która ogół zebraney ztąd summy pomiędzy Kommissarzów podzieli, za poprzedniem rozkładu przez Namiestnika Naszego zatwierdzeniem.

Art. 5. Po ukończonym spisie majątku duchownego, Biskupi wspólnie zatrudnią się ułożeniem projektu przyszłej hierarchii kościelnej, w Królestwie Polskim, tudzież iey uposażenia, stosując się do ścisłej potrzeby. Projekt ten przesła Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, która łącząc swoje nad nim uwagi i opinią, przedstawi go drogą zwyczajną do Naszey decyzji.

Art. 6. Wykonanie niniejszego Postanowienia Kommissyi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego polecamy.

(Data, podpisy i dzień ogłoszenia iak wyżej.)

Liczba kupców i fabrykantów przybyłych na iarmark Warszawski wynosiła do dnia 7go Listopada ogółem 160. —